

Apkūlibas bez salmiem

Latvijas sieviešu nacionāla liga bija nolēmusi, ka apkūlibas var svinēt arī cilvēki, kas varbūt rūdzu laukumā nevar labi atšķirt no sienas plavas un visu mūžu nav nekā kūluši — vārdu sakot, rūdzu maiņas ēdēji — rīdzinieki. Un daudznie liebieši un mazie, jaunie un veci rīdzinieki, kas var kar druzījās Vienības laukumā, pierādīja, ka apkūlibu rīktotāju domas šāja bijušas pilnīgi pareizas.

„Par ko es nevaru apkūlibas svīnēt!“ smejās kāds vecijs rīdzinieks, kurš ar visu gimeni, sievu un bērniem devās iekšā Vienības laukumā. — „Varbūt tad rūdzu maižite garšos tikpat labi, kā baltaimē ar pieni.“

Varbūt arī citi tāpat domāja, varbūt arī nē. Višamās jaužu Vienības laukumā bija vaj cik. Tie druzījās ap daudzajām loteriju tēlim, ap tautisku bufeti, ap karuseli, vafeli, teātrī, tautisku bufeti, ap karuseli, vafeli, bet „vīna“ notriepusi jauno kleitu ar putu krējumu.

Laukumā māla, pie Elizabetes ielas, uzcēta skatuve ar zemīnējās mājas dekorāciju. Tie audīs druzījās vīsvairāk, jo tie bija paredzēti oficiālā apkūlibu atklāšanai ar sekojošo teātra uzvedumu. Atklā-

šiem, tomēr vislabprātāk jāja uz karusela lavām.

Pa laukuma vidu un gar loteriju tēlim stāgāja pieaugušie apkūlibi — dalībnieki. Kāda jaunkundzīte paspusīji apstāgāja gandrīz visu loteriju tēlim un tagad laimīga stāgā abās rokās nedameda izšūtu galdaūtnis, tautisks traukus un višādas citas labas lietas, bet vīnai blakām kavalieris — tas vairāk interesējās par laimīgo vinnētāju, nekā par skaistajiem vīnētājiem. — Pie vafeli tēls redzēmā ista tragedija — „vīns“ vīnai izmaksājis vafeli, bet „vīna“ notriepusi jauno kleitu ar putu krējumu.

šāna nolikta plkst. 7, bet mazie un lielie jaudis okupēja skatuves priekšu jau vairākas stundas agrāk. Lielie galvenām kārtām novietojās skatuves priekšā, bet mazajām darba beigā — jāuzmanā, lai netiktu aizņemta labā vieta pie pāsas skatuves, bet pa starpām jādzīstek un jāpamet acis arī aiz skatuves, lai varētu atgriezties ar svārīgumiem zipjumiem: „Tūlīt būs — aktieri sāk jau krāsoties! — „Nu būs noteikti, vēl tikai viens aktieris par pārku uzlīcis!“

Un tad bija arī Atskanēja trīs fanfāras un mākslinieks J. Bīne svētīja viesiem sākāt stāstīt par tautas parāšām un tradīcijām. Sākās L. Šanteleka tautiskās izrādes „Apkūlibas“ uzvedums.

Pēc izrādes sākās svētki lielajiem — tautiskās dejas un citas izpriečas M. Lasmanes un H. Brodera vadībā,

Ar izcīnīto balvu mazpulkuna sacensībās Jelgavā.

Jaunatnes dienas

Mazpulkuna dalībnieces zēnu lāpušanas sacensībā.

Klusā Zemgales sirds — Jelgava — vakar un aizvakar dzīvoja istas jaunatnes dienas. No vienem apkārtējiem aprīķiem tajā saplūda mazie zāļi pelēkās mazpulkuna dalībnieki. Jelgavā risinājās pirmā liela Zemgales mazpulkuna saņēmējus. Mazi dalībnieki spraigās cīņas laukur dārbojās gūt uzvaras un pierādīt savu

pārākumu, jo uzvarēt darba laukā ir katrā mazpulkuna dalībnieku mērķis un gods.

Lielajā mazpulkuna saņēmē piedalījās Jelgavas, Tukuma, Jēkabpils un Bauskas aprīķu mazpulkuna kopā pāri par 400 dalībnieku. Dzīļā godīgībā lauku jaunatnei pārcējās pie Jelgavas atbrīvotāju piemēkā, kur notika Zemgales novada dienē pārbaude. No 30 kandidātiem par dienēm izvēlēja 10 labākos.

Vissiela mazpulkuna saņēmējus noslēdza kameru mazpulkuna sacensību praktiskās lietas, kas lauku jaunatnēm daudz tūvākas un tāpēc arī tajās labāki veicās. Zemgalesi sacentās gan zīru jūgšanā, gan kartupeļu rāksanā, gan cukurbiešu kaplēšanā. Visi darbi veicīgi gāja no rokas.

Pēc sacensībām to vadītājs agr. K. Kirsis un agr. Pelēkis izdala uzvarētājiem balvas. To krājums bija visai prāvs, jo mazos dalībniekus atcerējūties bija visi aprīķiņi un Jelgavas vadītie darbinieki. Tāpat balvas bija ziedojusi arī aizsarg, ve polīcija.

Pēc tam notika Zemgales novada dienē pārbaude. No 30 kandidātiem par dienēm izvēlēja 10 labākos.

Vissiela mazpulkuna saņēmējus noslēdza kameru mazpulkuna sacensību praktiskās lietas, kas lauku jaunatnēm daudz tūvākas un tāpēc arī tajās labāki veicās. Zemgalesi sacentās gan zīru jūgšanā, gan kartupeļu rāksanā, gan cukurbiešu kaplēšanā. Visi darbi veicīgi gāja no rokas.

Maz mazpulkuna dalībnieks zirga jūgšanas sacensībās.

Aizmirstākā, bet savdabīgākā Latvijas novadā

Pelēkā, zaļā un baltā romantika. Dabas iekarotā jūra — Liebešu sētās un laudis. Dižrausis un piena drupčīnas

„Saura ir mūsu zemīte!“ tā daudzi prāto, kad kājas un prāti rāsās „ceļa jūtim“. E, milje cilvēki, kas jums ir saurus un kur jums ir sauri?

Nupat aizmirstākās putekļus nokratīju un visā sāvā varenībā parādījās Nīca. Pažībā sarkanie „velna brūnči“, izskanēja nisenīšu dziesmas; pavērsās un aizvērās kārti rotātie logi un durvis un aizlīgoja garās „redēnīcas“. Nu labi. Janīni meklēdām est jau apbraukusī Latgalī; meklējusi neatrodamās „šķores“ un atrodamās viensētas; skatījusies ezeros un paužēdūši sirdis Ežezera krastos; est vērojuši tūkstošiem dievīlēdžus Aglonā un Krāslavā un pētījusi Aglonas klostera vecājos rakstus. Arī labi. Tālak — est Vidzeme meklējusi Gaiziņu un Zilo kalnu; iekritusi Salacā „velna pagrabos“; guļstūji nepasugātos Piebalgas Åzus un pirkūni piebalzēnu stāvēnos audumus, un atpūzdāmies gulējusi Gaujas krastos. Jūs braukājāt par dienēm Zemgales līdzēnumiem, caurskrējāt Tērvetes leju, meklējāt jauno un vecu piju krāsnātus un priečājāties Usmas mēldros, bet vienu jūs aizmirsāt.

Paceljet reiz acis, kad jums Latvijas karte ir uz galda, paceljet acis uz to ziemelvakari smalli, un tur izlasīt to, ko jau laišāt pirmā geografijas stundā skolas soļa — Kolkā. Pameit tagad no vina acis uz leju — tagad jūs redzat jau Melislu, Gibku, Roju. Skatīties otrs pusē, pamanait Valdi, Košragu, Mazirbi, Mīkeltorni. Savienojet tagad šos punktus caur Dundagu, un jūs

esat dabūjuši divainu triestītūri, kas savā iekšienē ir vēl divaināks. Tas nebūs arī nekāds pagasts, bet — apvidus.

Visapārviļo zāļa un tumšāzāļa jūra, kur krāsās un abas „jūras“ šķirīgi varenais Kolkas rags. Baltais smilšu krastis ir gluds kā Rīgas bulvāris; zemas un angstas kāpas to ieroēzo ar varenīm priežu mežiem, slaveniem Dundagas mežiem, kur barībā kļist meža cīkās un parādis brieži — plātādzīni un bezbīgās stīrnas. Kā mazi skudru pūžiņi zāļājāt un baltajā romantikā ir īspiešu zvejnieku ciemi ar savu — pelēko romantiķu.

Ja holandietis pēdu pa pēdu atkaro jūrai zemi, tad te to daudz lēnāk gaitā ir atkarojis pati daibē neatmināmos gadu simtenos. Jūra ir atkāpusies. Šo atkāpšanos joti labi var vērot leģerētoles zvejnieku ciemos, kuri gūdā kādreizējā jūras dibena vietā. Tās ir milzīgas jomas, kas te smiedzas zemes dižumā, veidojot pamīšus legarenus purvus ar lapu kokā bagātībām un sausa zemes jomas, kas te spējēt arī sātēt sēnes. Tās ir vēlākās jūras dibens. Zāļa, baltā un pētēkā romantika ietver no trijām pusiņiem arī tātikspēles Zīlēs Zilos kalnus. Ilzē kurpē reis jūra vēlusi savus vilpus. Tāpēc arī šīs apkaimes iedzīvotāji lepojās ar saviem Sliteres kalniņiem. Un tiešām — kas reiz vīņos ir uzķāpis un redzējis to dabas burvību, kas šā mājā, tas vīnus nekad neatzīmis!

Pat Dundagas telkšanai pilā ar vēl teiksmaināko ezeru nobāl sā krāsījumā priekšā.

Blakus šim skaistumam mežonīgā daba, tie ir purvi, kups veid simtām zvērakās, bet reti ceļi. Kilometriņi tālu neredzētās, kāpēdējās upju gultnes, kuras ir tik vilinošas ar baltu smilts dibeni, bet arī tāk bistamas ar — mūžīgo mežu. Tie ir slavenie Ances purvi, kas stiepjas plāšumā un slēpē sevi — mistiku, kas saistīs ap upēm un ezerēm, kurī zaudē un atgūst — ūdeni. Tādus un tādus jūs citā Latvijas malā un visā Eiropā neatradīsiet.

Un tad — nokāpšu no Ziliem kalniem un iztāglājūši šos divalvīnus purvus — ejat uz jūras krastu, un tā nokļūsiet lībiju ciemos. Sākot no Kolkas raga, kuru liebieši sauc par „Kolka rakrīs“ — „Mirsti, bledi“, sasnīstēdā vīnu pēc otrā šos ciemus senājās jūrās — to nosaukumi ir pilni zaudējumi romantiķu. Pie tam jūs esat ienākusi kādas senas kultūras valodas stūrī, kurās nosaukumi nav latviešiem svešs un cieši saistīti ar pārēju un eglu rindām. Visa šī zeme ir vīnahīns jūras dibens. Zāļa, baltā un pētēkā romantika ietver no trijām pusiņiem arī tātikspēles Zīlēs Zilos kalnus. Ilzē kurpē reis jūra vēlusi savus vilpus. Tāpēc arī šīs apkaimes iedzīvotāji lepojās ar saviem Sliteres kalniņiem. Un tiešām — kas reiz vīņos ir uzķāpis un redzējis to dabas burvību, kas šā mājā, tas vīnus nekad neatzīmis!

Pat Dundagas telkšanai pilā ar vēl teiksmaināko ezeru nobāl sā krāsījumā priekšā.

Illiēs sāktas: tievās, garīs, bet baltās vilaines; baltus izrakstītus cīmrus; ilbīti jāsūtās uz zirga. Un par to jāsānu dzīrēsiet arī no veciem ilbijiem, kā, līdzīgi nesenīejiem, kā šājās sacensībās. Lai neizmērītu latvju sētās sacensības un darba gars. Visi kopā nodzīdēja mazpulkuna himnu „Lai ar sauli laukā ejam.“

Vissiela mazpulkuna saņēmējus noslēdza kameru mazpulkuna sacensību praktiskās lietas, kas lauku jaunatnēm daudz tūvākas un tāpēc arī tajās labāki veicās.

Zemgalesi sacentās gan zīru jūgšanā, gan kartupeļu rāksanā, gan cukurbiešu kaplēšanā. Visi darbi veicīgi gāja no rokas.

Jākādērēz vakarīnās saimniecei jums kaut rīgā pliebējīs: nezin' vai Rīgas kungs ēdis... mums jau vakuīpās ir drupčīnas, tad priežīgi pateicīties, sviežāt atturību pie malas un naski taisīties galdam tuvāk „Drupčīnas“ gan ir vienkāršs, bet gads ēdiens: biezpiens un milti sausas „drupāčīnas“ piezīmējās par zupā. Tās ēdām jūs domāsiet gan par „klimpīnām“, gan makaroniem, bet tad pārliegt vēl, jo saldzīnājumu nevarēsiet tik ātri atrast. Tā ir šī apvidus vegetārā virute. Bet labāk viesoties svētdienīs, kad jūs galda ieradzīsiet — dižrāns. Tā ir reatpēmā dāja svētdienā. Kad rudzu miltus iejaucēdīni, val pienā un tad samīku bērni rāgu un izveido plānu bļodīnu, kurā tad nu nāk katras saimniecības noslēpums, kartupeļu biezieni ar sarīvētām burķāniem, kanēli, cukuru, manā, tad piedzīmīt — dižrausis. Katras saimniecības lepna, ka spējīgi pagatavot gārdāku dižrausi, un ko „rudzu mīklas bļoda“ ievieto, tas ir katras nelaiks noslēpums.

Tās ir tikai dažas nejaušības, ko var pieredzēt un dzīrēt un bandīt viesoties ilbīšu apkaimē. Tā ir Kolkas raga pasaule.

V. D.